

DEVÍNČAN

Noviny pre každého Devínčana • Nepredajné • Október 2007 • Ročník 5

Šikovné cukrárky a pekárnice,
šikovní pekári a cukrári,

2. ročník

„DEVÍNSKY PECEŇ“

je predto dvermi!

Ukážte nám svoje pekárské
a cukrárske umenie
a prisľúbnite svoju účasť
na MÚ.

2. december príde,
ani sa nenazdáme

Šarkany nad Devínom

foto: Peter Mikuláš

Vážení Devínčania,

4. novembra 2007
sa stretne
o **17.00 hod.**
pod hradom
na parkovisku
pri hostinci
U rytiera

a pôjdeme si k sútoku
uctiť pamiatku utopeným.

Môžete si priniesť
venčeky, sviečky
a fakle...

Milí Devínčania, Vianoce sa
blížia, a preto Vás

Zuzka Böhmová a Zuzka Lórinčová

pozývajú na nácik
trojgeneračného
vianočného programu.

Deti sa budú stretávať
vždy v piatok o 17.00 hod.
a „dospeláci“ každú
nedelu o 17.00 hod.
v kultúrnom dome.

KIOSK nám tu pribudol, všimli ste si? Nie? Tak nehľadajte zbytočne v uliciach novú budku. Tento kiosk si prídte pozrieť na miestny úrad! Je totiž internetový, známejší možno pod názvom portál a pre návštevníkov miestneho úradu bol uvedený do prevádzky začiatkom októbra. Nájdete ho na 1. poschodí pri veľkej zasaďačke. Mnohí teraz asi mávnate rukou. Jedni preto, že internet máte dávno doma alebo v práci, iní zasa preto, že s ním nedokážete nárábať, čiže si myslíte, že je pre vás zbytočný. Avšak práve pre vás, ľudí z tejto druhej skupiny sme e-kiosk zriadili. Skutočne sa nemusíte báť prísť si vyhľadať potrebné informácie, aj keď prácu s počítačom neovládáte. Portál je v prevádzke vždy keď sme na úrade, čo je prakticky každý deň minimálne v čase od 8.00 do 16.00 (v piatok do 14.00). Radi vám pri jeho obsluhu poradíme a pomôžeme, zvládne ju určite každý, kto vie čítať a písať. Možno sa pýtate, načo by práve Vám taký internet bol?! Na vyčerpávajúcu odpoveď na túto otázku nemáme dostatok miesta. Na internete je totiž už dnes vari všetko! Skúsím vymenovať len veci, ktoré dnes čas od času potrebuje každý z nás: kontakt s úradmi (stránkové dni, tlačivá, adresy, postupy vybavovania rôznych občianskych záležitostí...), zdravie, liečenia, voľnočasové aktivity, vybavovanie si korešpondencie, recepty, ponuka tovarov, služieb či realít, hľadanie práce, inzercia, dovolenka, zoznamka, bývanie, noviny a časopisy, slovníky, počasie, zákony, náboženstvo, šport, dejiny, kultúra, zábava... Asi by bolo jednoduchšie menovať veci ktoré na internete nie sú, len ma skutočne nič nenapadá. Verím, že túto službu, ktorú vám ponúkame zdarma, začnete využívať a že vám v mnohom uľahčí život v dnešnom svete, ktorý je skutočne už celý zachytený „v sieti“.

Je mi však jasné, že nielen internetom je dnes človek živý, ale sme stále bytosťami, ktoré ku svojej existencii potrebujú ľudskú spoločnosť. Príležitosti stretnúť sa, mali v poslednom čase Devínčania viac než dosť. Bolo už tradičné Vinobranie, nádherná celomestská šarkaniáda, Bierfest, beseda o drogách, blšák u Jarky ponúkol rôzne tretky, na babinci sme si fajni „pokecali“, zrelší mladíci a mladice bravúrne zvládli výlet loďou pre našich jubilantov, najnovšie sa konal dokonca „Farafest“ a napriek nepriaznivému počasiu bola aj Umelecká opekačka v starom kameňolome. Blížšie sa o niektorých podujatiach dočítate vo vnútri tohto čísla. Ja sa odiaľto chcem len poďakovať všetkým, ktorí pomáhali s ich prípravou a napriek nervakom nevyhnutne spojených s organizovaním podobných akcií, pre vás pripravujú podujatia ďalšie. U Jarky sa budeme strašiť na strašidelnom Halloweene, chystáme opäť spomienku na utopených, 7. novembra vás čakáme na verejnom zhromaždení občanov, zopakovať chceme Devínsky peceň

(súťaž v pečení rôznych dobrôt a chleba) spojený s výstavou ručných prác devínskych šikovničok/-kov, na jazdiareň príde Mikuláš pre deti a spolu s už tradičným Adventným programom devínskych detí by sme chceli osláviť prístup Slovenska do Schengenského priestoru. Všade na týchto podujatiach sa vždy môžete okrem dobrej zábavy porozprávať so svojimi volenými zástupcami i so mnou. Je jedno, či o probléme ktorý vás trápi, alebo o dákom dobrom nápadе, vždy vás radi vypočujeme. Vaše podnety nás posúvajú ďalej, potrebujeme ich, ak vám máme „služiť“ tak, ako sme vo voľbách sľubovali. Pokiaľ sa týchto stretnutí nemôžete zúčastniť, skúste využiť kiosk spomínaný na začiatku môjho úvodníka. Príďte na úrad a ak nebudem mať voľný termín na priamy rozhovor, sadnite si jednoducho za počítač a napíšte mi na: starostka@devin.sk

Prajem nám príjemnú jeseň priatelia a pekné čítanie.

Vaša starostka Lubica Kolková

Táto krásna ruža
patrí dnes Vám,
nech každý lupienok
blahoželá Vám.

Prípájame sa k starostke Lubici Kolkovej
a blahoželáme najstaršiemu Devínčanovi
pánovi MATEJOVI MIŤKOVI.

Všetko najlepšie k čarovným narodeninám,
veľa zdravia a slnečných dní praje redakcia.

Uznesenia z obecného zastupiteľstva

5. mimoriadne zasadnutie, 17. júla 2007

Uznesenie č. 68/2007

MZ schvaľuje VZN č. 1/2007 Ba Devín o pravidlách času predaja v obchode a času prevádzky služieb a o ochrane obyvateľstva pred obťažujúcim hlukom a vibráciami pochádzajúcich z predaja v obchode a z prevádzky služieb na území MČ Devín.

Uznesenie č. 69/2007

MZ schvaľuje nasledovný spôsob vedenia kroniky MČ Devín. Kroniku bude viesť osoba, ktorú schválí miestne zastupiteľstvo na návrh starostu MČ. Osoba poverená vedením kroniky predkladá spracovaný obsah, ktorý ňou bude po schválení MZ zapísaný do kroniky. Návrh textu do kroniky sa bude predkladať na každé riadne zastupiteľstvo spätne za predchádzajúce obdobie. Kronika bude vedená holografne (písaná rukou).

Uznesenie č. 70/2007

MZ schvaľuje pani Pavlín Rumanovskú na návrh pani starostky MČ BA Devín ako osobu, ktorá bude viesť kroniku MČ BA Devín v rámci svojho stanoveného pracovného času až do odvolania.

Uznesenie č. 71/2007

MZ schvaľuje prenájom pozemkov v katastrálnom území Devín parc. č. 958/12, zapísaný na LV č. 718, druh pozemku zastavaná plocha, u katastrálneho úradu v Bratislave, Správa katastra pre hl. mesto SR Bratislava, ktorý bol protokolom o zverení miestnych komunikácií III. A IV. Triedy do dňa 23. 3. 1992 zverený do správy prenajímateľa Kataríny Novotnej st. na dobu nájmu od 1. 7. 2007 do 30. 6. 2008. Predmetom nájmu je časť pozemku o výmere/za cenu/rok: bufet 22,00 m²/ à 350 Sk za m², sklad 10,23 m²/ à 200 Sk za m², WC 6,25 m²/ à 200 Sk za m², sedenie 145,84 m²/ à 200 Sk za m². Žiada starostku mestskej časti o zabezpečenie vypracovania a uzatvorenia nájomnej zmluvy v zmysle podstatných náležitostí – podmienok schválených v bode I.

Uznesenie č. 72/2007

MZ schvaľuje prenájom časti nehnuteľnosti parcela číslo 1029/1 budova, súpisné číslo 993, pozemok parcela č. 1029/1, zastavaná plocha 900 m² na Kozičovej 24 v MČ Bratislava – Devín s nasledovným výmerom: objekt stolárskej dielne a kotolne 85,40 m², hlavná budova – šatňa a hyg. zariadenie 19,30 m², jedno parkovacie miesto 27,00 m², prenájom celkom 131,70 m². Za 25,-Sk/m²/za rok pre Mestskú časť Bratislava – Karlova Ves, Námestie sv. Františka 8,842 62 Bratislava, ktorá bude nehnuteľnosť využívať na prevádzkovanie stolárskej dielne ako súčasť strediska služieb školy (SSŠ), ktoré poskytuje služby aj pre školské zariadenie v Mestskej časti Devín v profesiách murár, vodár, stolár, elektrikár. Žiada starostku mestskej časti o zabezpečenie vypracovania a uzatvorenia nájomnej zmluvy v zmysle podstatných náležitostí – podmienok schválených v bode I.

Uznesenie č. 73/2007

MZ schvaľuje prenájom nebytového priestoru domu – typ Okál na Brigádnickej ulici 2, firme Alfastavba s.r.o. Žiada starostku mestskej časti o zabezpečenie vypracovania a uzatvorenia nájomnej zmluvy v zmysle podstatných náležitostí – podmienok schválených v bode I. Žiada starostku o zapracovanie do zmluvy „opravu vrchných schodov tak, aby nehnuteľnosť nevlhla v časti suterénu“.

Uznesenie č. 74/2007

MZ schvaľuje prenájom pozemku 958/1, katastrálne územie Devín, zapísaný na LV č. 718, o výmere 250 m² pre účel vytvorenia a parkovacích miest pred Hotelom Hradná brána a manipulačného priestoru o výmere 100 m² pre firmu INMART, a.s. Žiada starostku mestskej časti o zabezpečenie vypracovania a uzatvorenia nájomnej zmluvy v zmysle podstatných náležitostí – podmienok schválených v bode I. a zapracovať do zmluvy článok 4 bod 1 štvrtý riadok 200,-Sk/m²/rok, článok 4 bod 2 k 1. dňu nasledujúceho roku po prijatí príslušného VZN, článok 6 bod 3 peňažná náhrada musí byť zaplatená 100 % v zmysle platného cenníka VZN na obdobie, v ktorom bola užívaná táto nehnuteľnosť do uzatvorenia novej nájomnej zmluvy. Prijíma informáciu predkladateľa, že zmluvný partner hotel Hradná brána mestskej časti je neexistujúcim subjektom, a preto zmluva je neplatná a nie je možné plnenie z tejto zmluvy a takisto nie je možná evidencia záväzku, z tejto neplatnej zmluvy v účtovníctve mestskej časti.

Uznesenie č. 75/2007

MZ schvaľuje predĺženie prenájmu pozemkov v katastrálnom území Devín:

1. parcela č. 196 k.ú. Devín vo výmere 600 m² pánovi/pani Bilic Marián, od 21.6.2007 do 20.6.2012, pre rok 2007 je cena nájmu 5,- Sk m² ročne
 2. parcela č. 1460/5 k.ú. Devín vo výmere 84 m² pánovi/pani Ing. Bujna Jozef, od 14.6.2007 do 13.6.2012, pre rok 2007 je cena nájmu 1,- Sk m² ročne
 3. parcela č. 1336 k.ú. Devín vo výmere 315 m² pánovi/pani Valerián Dvorský, od 13.2.2007 do 12.2.2012, pre rok 2007 je cena nájmu 5,- Sk m² ročne
 4. parcela č. 257 k.ú. Devín vo výmere 720 m² pánovi/pani Lýdia Falisová, do 31.12.2011, pre rok 2007 je cena nájmu 5,- Sk m² ročne
 5. parcela č. 1327/9 k.ú. Devín vo výmere 450 m² pánovi/pani Forro Stanislav, do 31.12.2011, pre rok 2007 je cena nájmu 5,- Sk m² ročne
 6. parcela č. 935 k.ú. Devín vo výmere 337 m² pánovi/pani Fratrič Marian, od 1.5.2007 do 30.04.2012, pre rok 2007 je cena nájmu 5,- Sk m² ročne
 7. parcela č. 327/5 k.ú. Devín vo výmere 400 m² pánovi/pani Karolyi Jaroslav, do 28.3.2011, pre rok 2007 je cena nájmu 5,- Sk m² ročne
 8. parcela č. 1336 k.ú. Devín vo výmere 404 m² pánovi/pani Vičko Alexander, od 20.6.2007 do 19.6.2012, pre rok 2007 je cena nájmu 5,- Sk m² ročne
 9. parcela č. 1217 k.ú. Devín vo výmere 418 m² pánovi/pani Alena Vičiková, od 20.2.2007 do 19.2.2012, pre rok 2007 je cena nájmu 5,- Sk m² ročne
 10. parcela č. 38 k.ú. Devín vo výmere 500 m² pánovi/pani Vladimír Weigl, od 20.2.2007 do 19.2.2012, pre rok 2007 je cena nájmu 5,- Sk m² ročne
- Žiada starostku mestskej časti o zabezpečenie vypracovania a uzatvorenia nájomnej zmluvy v zmysle podstatných náležitostí – podmienok schválených v bode I. Žiada starostku mestskej časti o upresnenie skutočnej výmere nehnuteľností, ktoré budú predmetom prenájmu v zmluvách.

9. riadne zasadnutie, 2. novembra 2007

Uznesenie č.78/2007

MZ berie na vedomie plnenie uznesení bez pripomienok.

Uznesenie č.79/2007

MZ súhlasí, aby navrhovaný dodatok štatútu hl. mesta Bratislavy zo dňa 20.9.2007 bol schválený zastupiteľstvom hl. mesta Bratislavy so zmenou v tomto znení:

v článku 49 písm. a sa suma 1.159,9 mil. Sk nahrádza sumou 1.507 mil. Sk.

Uznesenie č.80/2007

MZ žiada starostku MČ, aby zadala vypracovať Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja MČ Bratislava – Devín, ktorý obsahuje hlavné smery vývoja, ustanovenia cieľov a prvorádych potrieb. Termín: 30.11.2007

Uznesenie č.81/2007

MZ schvaľuje cenu za vkladajú inzerciu v sume 2,- Sk za 1 ks vkladajúceho propagačného materiálu (dodaného zákazníkom), cena za Public Relation články je podľa rozsahu článku identická s cenou pleteného inzerátu podľa uznesenia č. 36/2007.

Uznesenie č.82/2007

MZ poveruje starostku, aby z prostriedkov za výrub drevín v lokalite Záhradky zadala vypracovať dokument starostlivosti o dreviny a žiada, aby zvýšné finančné prostriedky za výrub drevín v lokalite Záhradky boli použité na ošetrovanie a starostlivosť o dreviny a verejnú zeleň v zmysle zákona 543/2002, ako aj nákup na to potrebnej techniky.

Uznesenie č.83/2007

MZ schvaľuje p. Katarínu Čambalovú za členku redakčnej rady.

Kam s veľkorozmerným a drobným stavebným odpadom?

Na základe rozhodnutia Magistrátu hlavného mesta SR Bratislavy dňa 12. 9. 2007 sa bude uskutočňovať zber veľkorozmerného a drobného stavebného odpadu do 31.12.2007 nasledovne:

Za zberné miesto pre umiestnenie kontajnerov (veľkokapacitný kontajner) v MČ Bratislava – Devín bol určený dvor požiarnej zbrojnice na Hradnej ulici. Kontajner bude pristavený 3 dni.

Na zbernom dvore sa bezplatne odoberá nasledovný odpad:

nábytok (rozobratý), drevené dosky drobný stavebný odpad

Prosíme obyvateľov Devína, že v pristavenom veľkokapacitnom kontajneri veľkorozmerný – objemný a drobný stavebný odpad nemožno zmiešavať s elektroodpadom, nebezpečným odpadom a zeleným – biologickým. Na tieto druhy odpadu sú špeciálne kontajnery.

Zber objemného odpadu do veľkokapacitných kontajnerov sa uskutoční v dňoch:

- 30. 10. – 1. 11. 2007
- 6. 11. – 8. 11. 2007
- 13. 11. – 15. 11. 2007
- 20. 11. – 22. 11. 2007
- 27. 11. – 29. 11. 2007
- 11. 12. – 13. 12. 2007
- 18. 12. – 20. 12. 2007

Čas prevádzky veľkokapacitného kontajnera:

14.00 – 17.00 hod.

Nový územný plán hlavného mesta Bratislavy

Začiatkom septembra t.r. nadobudol platnosť nový územný plán hlavného mesta Bratislavy. Pre mestskú časť Devín definuje rozsiahle rozvojové plochy pre funkciu malopodlažnej bytovej výstavby, čiastočne aj občianskej vybavenosti miestneho a nadmiestneho významu. Viacerí občania sa ma pýtali, aký to bude mať dopad charakter zástavby v našej mestskej časti, najmä vzhľadom na smutne známy zámer výstavby štvorpodlažných bytoviek spoločnosťou SKANSKA Development s.r.o., ako aj rozryté úpätie Devínskej Kobyly a chátrajúce ruiny ako pozostatok „podnikateľského zámeru“ Devín Holding a.s.

Nový územný plán bol spracovaný ešte v uplynulom volebnom období, schválený bol terajším mestským zastupiteľstvom v rovnakej podobe bez akýchkoľvek zmien. Pre Devín definuje výhľadový stav cca 2 500 obyvateľov a potvrdzuje súčasný a aj historický charakter zástavby. V textovej a tabuľkovej časti územný plán upresňuje malopodlažnú bytovú výstavbu v nových lokalitách výstavby výslovne na samostatne stojace rodinné domy s maximálnou podlažnosťou 2+1 – dve nadzemné podlažia a jedno podzemné podlažie.

Je treba povedať, že na malopodlažnú bytovú výstavbu bolo v územnom pláne prekvalifikované územie dosť značnej rozlohy. Tieto zásadné zmeny funkcií je potrebné (a územný plán to výslovne požaduje) doriešiť územným plánom na úrovni zóny. Je to z toho dôvodu, že celomestský územný plán je spracovaný na úrovni podrobnosti (mierky) 1:10 000, ktorá je dosť „hrubá“ a v ktorej nie je možné podrobne rozpracovať a určiť detailné podmienky využitia územia, potrebné pri vydávaní územných rozhodnutí a stavebných povolení jednotlivých stavieb.

Na základe výzvy magistrátu sa k novému územnému plánu mohli do konca septembra vyjadriť občania, investori aj samospráva a mohli navrhnúť zmeny a doplnky. Z hľadiska záujmov harmonického rozvoja územia Devína nemala naša komisia výstavby, územného plánovania a životného prostredia zásadné pripomienky. Návrhy na zmenu funkčného využitia väčšieho rozsahu podali podľa našich informácií dvaja investori. K ich návrhom v súčasnosti nie je možné zaujať stanovisko z hľadiska záujmov mestskej časti, pretože svoje návrhy investori podali priamo na magistrát. Ďalšie návrhy menších lokálnych zmien podali dvaja občania.

Devín čaká v najbližších rokoch obdobie intenzívnej výstavby súkromnými investormi v novodefinovaných rozvojových lokalitách. Je našou snahou zabezpečiť, aby táto výstavba bola primeraná potrebám obyvateľov, ako aj prírodným, historickým a kultúrnym špecifikám Devína. Preto starostka a naša komisia pripravujú spracovanie územného plánu Devína na úrovni zóny, ktoré hlavným cieľom bude „rozmeniť na drobné“ všeobecné regulatíva mestského územného plánu. Bude spracovaný v podrobnosti 1:2 000, v „bezproblémových lokalitách“ v mierke 1:5 000. Táto úloha je o to ťažšia, že Devín je naďalej v nútenej správe a je nesmierne zadlžený. Spracovanie územného plánu je však vitálna funkcia samoprávy, preto veríme, že sa nám v spolupráci s novým núteným správcom podarí obstaráť nový zonálny územný plán Devína do konca roku 2008.

Veľkým a akútnym problémom Devína je doprava. Už v súčasnosti je dopravné napojenie na mesto kritické, hoci po spustení tunela Sitina tranzit Devínskonovovesčanov cez Devín mierne poklesol. Pri rozšírení počtu obyvateľov v novovybudovaných lokalitách sa situácia opäť zhorší. Doprava (vrátane statickej dopravy, t.j. parkovania) je na pokraji znesiteľnosti počas víkendov v letnom období, keď do Devína prichádzajú tisíce návštevníkov a kolabuje počas hromadných kultúrnych a politických podujatí na hrade alebo pod ním.

Z hľadiska budúceho rozvoja je problémom nedoriešenie koncepcie dopravy v novovybudovaných lokalitách v novom územnom pláne. Tieto úlohy sa budeme musieť zhostiť pri spracovaní zonálneho územného plánu, vrátane nártu koncepcie alternatívnych riešení tranzitu cez Devín v budúcnosti.

*Ing.arch. Šarlota Mráziková
predsedkyňa Komisie výstavby, územného
plánovania a životného prostredia pri MÚ Devín*

Vážení občania,

starostka Ľubica Kolková
a poslanci MČ Bratislava – Devín

Vás pozývajú nna

VEREJNÉ ZHROMAŽDENIE OBČANOV

dňa 7. novembra 2007 o 18.00 hod.
do Domu kultúry Devín.

Cyklocesta popri Morave na území Devína stále zablatená!

Požiadali sme o stanovisko k tejto situácii firmu STaRZ, ktorá zabezpečuje údržbu:

Naša organizácia zabezpečuje výstavbu hlavných cyklotrás na území hl.mesta SR Bratislavy a následne na týchto cestách zabezpečuje aj údržbu.

Chodník popri Morave naša organizácia nebudovala. Ovšem vzhľadom na jej využívanie cyklistami a dá sa povedať, že sa jedná o najkrajší úsek pre cyklistov na území hl. mesta SR Bratislavy, v minulosti naša organizácia zabezpečovala údržbu a aj opravu asfaltového povrchu.

Vzhľadom na častý výskyt záplav v posledných rokoch sme vyvíjali veľké úsilie na zabezpečenie priechodnosti a bezpečnosti daného územia.

Ovšem v roku 2006 pri poslednej záplave a pri čistení asfaltovej cesty (odstraňovanie bahna) firmou MAAT SK, s.r.o. Bratislava, keď zeminu hrnuli na brehy mokrade, Slovenská inšpekcia životného prostredia vykonala 14.9.2006 kontrolu, na základe, ktorej bola firme MAAT SK, s.r.o. vyčíslená spoločenská hodnota poškodeného biotopu, strata oboživelníkov vo výške 1 666 200 Sk.

Jedná sa o Chránený areál Devínske alúvium Moravy, v ktorom platí 4. stupeň ochrany, ktorého predmetom je ochrana lúčnych, močiarnych a lesných spoločenstiev s bohatstvom rastlinných a živočíšnych druhov.

Zaplavované územia sa vo všeobecnosti vyznačujú bohatou biodiverzitou. Ponechanie prípadne nahnutej zeminu nad mokradou je podľa KUŽP v Bratislave z hľadiska starostlivosti o chránené územie nevhodné. KUŽP Ba navrhuje zhrnúť zeminu z čistiacej prác odstrániť na iné miesto. To by znamenalo naplavenú zeminu zhrnúť, naložiť do kontajneru a vyvieť na povolenú skládku. Tieto práce sú už nad rámec našich možností, a tak bohužiaľ bude nutné osadenie zákazu vstupu.

Pre informáciu, v pláne je realizácia protipovodňovej hrádze, kde na jej telese bude možný pohyb cyklistov za predpokladu neznečistenia cesty pre cyklistov.

*Ing. arch. Katarína Szabová
techn. námestníčka riaditeľa STaRZ-u*

NEZISKOVÉ ORGANIZÁCIE !

Do konca marca 2008 sa môžete uchádzať o GRANT do výšky 50.000 Sk v oblasti činnosti s DEŤMI A MLÁDEŽOU – kultúrnou, športovou a vzdelávacou. Všetky podrobnejšie informácie a formuláre nájdete na sekretariáte MÚ.

Gabriela Luptáková

Rodičia škôlkarov a mladších žiakov!

Boli by ste radi, ak by vaše dieťa navštevovalo
1. – 4. ročník ZŠ v budúcom školskom roku 2008/2009
tu v Devíne?

Ak by ste takúto možnosť privítali, dajte nám vedieť
do redakcie – schránka na DK, redakcia@devincan.sk
alebo na MÚ – sekretariát.

Vážení občania,

poslanci

Zuzana Hanzlovičová a Gabriel Drobnik

Vás očakávajú každý posledný
štvrtok v mesiaci od 17:00 do 20:00 hod. v malej sále DK
(29. 11. 2007, 20. 12. 2007, 31. 1. 2008, 21. 2. 2008,
27. 3. 2008, 24. 4. 2008, 29. 5. 2008)
až do letných prázdnin.

PRVÍ DEVÍNČANIA

Najstaršie stopy ľudského osídlenia v Devíne siahajú až do doby kamennej. Netreba si však hneď predstavovať neandertálcov, bolo to až desiatky tisíc rokov po nich, v období tzv. neolitu (okolo 5000 rokov pr. Kr.). Ľudia sa začali usadzovať na výhodných miestach, stavali si drevené obydlia a začali obrábať pôdu jednoduchými drevenými palicami a chovať v zajatí prvé zvieratá. Poznali aj keramiky, ktorú lepili v ruke (hrnčiarsky kruh používali u nás ako prví až Kelti) a dokázali dokonale brúsiť a prevŕtať kameň. Okrem kožušín a kože používali na zhotovovanie odevov aj látky, ktoré tkali zo spracovanej zvieracej srsti alebo rastlinných vlákien.

V polohe Kartle, za budovou dnešnej školy sa našiel sídliskový objekt, v ktorom žili ľudia kultúry s lineárnou keramikou (Pichlerová 1965, 6). Obydlie malo členité dno a patrila k nemu aj blízka kruhová jama. Okrem zlomkov keramiky sa v nich našli zvieracie kosti, mušle a nástroje zhotovené z parožia. Títo ľudia, ktorí vyhľadávali miesta blízko vodných tokov zavítali aj na dnešný hrad, kde dokonca pochovali jedného z nich. V hrobe ležala kostra dospelého jedinca v skrčenej polohe na boku a pri jej nohách sa našla guľovitá nádoba (Plachá – Hlavicová – Keller 1990, 11). Tá bola zdobená rytými líniami, podľa ktorých dostala táto archeologická kultúra svoje meno. Nie je vylúčené, že v areáli neskoršieho stredovekého hradu sa nachádzalo pohrebisko, ktoré mohlo mladšie osídlenie zničiť. V tom čase však ešte systematické pochovávanie a úcta k mŕtvym neboli bežnou praxou.

V priebehu 4. tisícročia sa obdobie neolitu mení na eneolit (neskorá doba kamenná, označovaná aj ako doba kovová alebo medená). Okrem kameňa sa začali používať na výrobu šperkov, zbrani a nástrojov aj meď, zlato a striebro. V závere doby kamennej bol domestikovaný kôň a vynájdený štvorkolesový voz. Bolo to aj obdobie, kedy vrcholila výstavba megalitov (napr. Stonehenge) a trvalo približne 2000 rokov. Potom už nastúpila doba bronzová.

Osídlenie v Devíne sa v tom čase presunulo na hradnú vyvýšenu, kde boli nájdené početné nálezy tzv. bádenskej kultúry. Starší názov pre túto archeologickú kultúru je kultúra s kanelovanou keramikou, podľa charakteristickej výzdoby keramiky žliabkami (ka-

nelúrami). Počas archeologického výskumu v rokoch 2000 – 2001 sa na hrade Devín podarilo odkryť sídliskový objekt s kolovou konštrukciou, odpadovú jamu a pec, nositeľov tejto kultúry. Okrem zvieracích kostí a mušlí sa v objektoch nachádzali najmä fragmenty keramiky. Významným nálezom však bol súbor dvadsiatich nádob. Medzi nimi sa našla veľká misa, viaceré šálky s uškom, čr-páky, džbáňky, závesná amforovitá nádobka a zvláštna nádoba so šiestimi vydutými. Nádoby boli veľmi dobre zachované a niektoré vydržali 6000 rokov neporušené! V roku 2004 bola v blízkosti náleziska nájdená aj výborne zachovaná medená sekerka. Vždy je veľmi vzácne, keď sa nájde akýkoľvek archeologický nález a preto je dôležité neničiť ich, aby sme poznali aj to, čo bolo pred nami, veď ako by sme potom vedeli, že prví „Devínčania“ tu sídlili už pred 7000 rokmi?!

Mgr. Katarína Harmadyová
Múzeum mesta Bratislavy
devin@centrum.sk

Literatúra: Farkaš, Z. – Novotný, B. 1993: Mladšia a neskorá doba kamenná. In: Štefanovičová, T. a kol.: Najstaršie dejiny Bratislavy. Bratislava.
Pichlerová, M. 1965: Neolitické a laténske osídlenie v obci Devín. Zborník SNM 59, História 5, 3 – 18.
Plachá, V. – Hlavicová, J. – Keller, I. 1990: Slovanský Devín. Bratislava.

Devínsky spolok vinárov a vinohradníkov

Devín bol v minulosti široko-daleko známy predovšetkým ako vinárske a vinohradnícke mestečko. Vinohrady dominovali pohľadu na Devín, známemu zo starých rytín a fotografií. Po celom Devíne sú pod domami krásne (a dnes už málo známe) pivnice, na dvoroch boli posedenia, kde pod viechou miestni vinári ponúkali svoje vína. Začiatkom 20. storočia sa k hroznovému vínu pridali aj vynikajúci „devínsky ribizlák“ – ním sa stal Devín doslova povestným.

Tieto tradície, žiaľ, v posledných desaťročiach upadli. Pod hradom sa devínsky ribizlák nepredáva už dávno, snáď posledná viecha, kam ešte zabľúdili pamätníci, bola na dvore u pána Heribana, kým ešte žil. V tých pár krčmách a reštauráciách, ktoré tu ostali, spravidla dostanete len „biele“ alebo „červené“, zriedka ribizlák (nevedno, či naozaj devínsky). Niekde si môžete objednať aj kvalitnejšie moky, ale nie od devínskych producentov. Víno v Devíne vyrába už len zopár vinárov, z nich väčšina z hrozna alebo muštu, ktorý zoženú niekde za Jurom alebo na Morave. A väčšina z nich robí víno len pre vlastnú spotrebu – veď tradičné viechy („Heurige“) nefungujú a kto by už chcel kupovať sudové víno len preto, že je „devínske“?

Vinohradníci v Devíne „vymreli“ spolu s kolektívizáciou vinohradov. Bývalé JRD vinohrady v Devíne obhospodarovalo a aj

zakladalo nové. V posledných rokoch však devínske vinohrady pustnú a postupne prepúšťajú miesto novej výstavbe na úpätí Kobyly.

Na Slovensku – na rozdiel od Devína – vinohradnícka a vinárska tradícia po 89-tom opäť oživa. Objavilo sa viacero súkromných výrobcov vína, ktorí si medzitým vybudovali dobré meno u nás i v zahraničí. Ožili staré pivnice a spustené vinohrady a stali sa dokonca lákadlom pre turistov – v našich končinách je to najmä Malokarpatská vínná cesta.

V lete tohto roku sa stretlo osem nadšencov a dohodli sa, že obnovia vinársku tradíciu v Devíne. Tak vznikol Devínsky spolok vinárov a vinohradníkov, občianske združenie, ktorého cieľom je najmä záchrana a oživenie vinohradov, pivníc a viech v Devíne, zviditeľnenie a zachovanie Devína ako vinárskeho mestečka, začlenenie Devína do Malokarpatskej vínnej cesty, zdokumentovanie a sprístupnenie histórie vinohradníctva v Devíne.

Pozývame všetkých Devínčanov aj cezpoľných, ktorí majú záujem nám v tomto úsilí pomôcť, aby sa stali členmi spolku, prípadne aby nám v našom úsilí pomohli aspoň informáciami o vinárstve v Devíne, starými dokumentami, fotografiami alebo inou formou. Adresa: Devínsky spolok vinárov a vinohradníkov, Brigádnicka 27, 841 10 Bratislava-Devín.

Ing.arch. Augustín Mrázik
predseda spolku

Šarkany nad Devínom

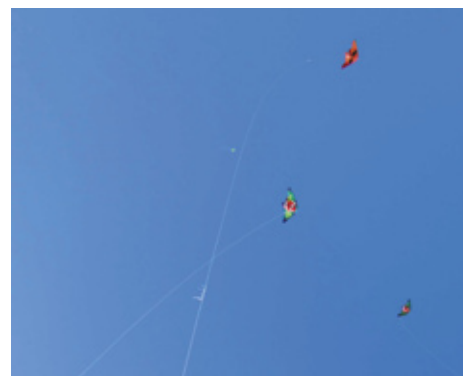
Napriek nepriaznivým prognózam počasia a predovšetkým daždivým dňom sa v poslednú septembrovú sobotu vyjasnilo. Som presvedčená, že sa nebo umúdrilo kvôli všetkým nedočkavcom z Bratislavy, Pezinka i Záhoria, ktorí sa hrnuli v hojnom počte na hradný kopec, aby s menším či väčším úspechom opäť vyskúšali silu vetra, dĺžku šnúr, odolnosť konštrukcie, pevnosť zvoleného materiálu, ale predovšetkým svoju navigačnú schopnosť viezť a púšťať šarkanov nad Devínom. Keďže mi pripadla funkcia „registrátora“, mala som absolútny prehľad o všetkých stojeden zaregistrovaných „šarkanopúšťačoch“, no aj o početných rodinných príslušníkoch sprevádzajúcich majiteľov papierových, plastových i textilných šarkanov.

Kopy cien aj sladkostí od štedrých sponzorov navrhované za mojím chrptom boli dostatočným lákadlom pre všetkých jednotlivcov súťažiacich v kategóriách o najväčšieho, najmenšieho, najoriginálnejšieho a najkrajšieho šarkana. Organizátori tento rok vymysleli na radosť mnohých novú kategóriu aj pre tých, ktorým sa ani za svet nepodarilo „odlepiť“ šarkana od zeme“. Najkurióznym „respondentom“ tejto kategórie bol určite štyridsaťsedemročný pán domáhajúci sa toho, aby som ako „divého šarkana“ zaregistrovala aj jeho právoplatnú manželku Zuzanu. Keďže dôležitým údajom pri registrácii boli miery šarkana, s pomyselným centimetrom a so slovami: „Žena ma zabije, keď sa to dozvie“, zmizol v dave ďalších prichádzajúcich. Pokiaľ viem, straty na životoch počas celej akcie hlásené neboli, a tak sa dá predpokladať, že to dotyčný pán prežil. Organizátori súťaže ani tento rok nestanovili vekové obmedzenia, čo s úspechom využili päť, sedem a osemmesační adepti na výhru v kategórii o najmladšieho účastníka. Z „vnútra“ hlbokých kočíkov v pozícii ležmo odborne dirigovali svojich okolo pobežujúcich rodičov snažiacich sa udržať šarkana priviazaného o kočík vo výške nad svojimi hlavami.

Hoci najstaršou zaregistrovanou nadšenkyňou bola päťdesiatšesťročná česky hovoriaca dáma, ktorá si zaslúžene odniesla hlavnú cenu za najväčší exemplár lietajúceho šarkana, cenu „neutíchajúceho detstva“ by si zaslúžili všetci starí rodičia ochotne preberajúci štafetu „napnutého motúza“ po unavených vnukoch a vnučkách. Nedá mi však nespomenúť náročnosť úlohy odbornej poroty v zložení starostu Starého Mesta Andreja Petreka, historičky umenia Magdy Rollerovej, speváka Paľa Hammela a sochára Milana Kosmela, ktorí mnohokrát prebrázdili doslova obliehaný hradný kopec a bez astronómických pomôcok a výpočtov, ale v duchu „na Devíne každý vyhráva“, určovali výšku, polohu a výnimočné technické parametre početných farebných „úkazov“ križujúcich sa navzájom na nebi. Po ich zhodnotení bolo rozdáných množ-

kárne Z úprimného srdca manželov Mikulášových. To, že kulinárske schopnosti Devínčanov sú známe široko-dáľe, mohli tentokrát ohodnotiť všetci účastníci po ochutnaní rozváňajúceho guláša vareného gulášmajstrom Lórincom, lahodných obložených chlebičkov a pomazánok z vychýrenej kuchyne rodiny Kunstovcov, sla-

stvo cien a žiadne dieťa neodišlo naprázdno. Na každé čakala cena útechy v podobe čokolády či voňavého zdobeného perníka už z tradičnej pe-

ných krehkých dobrôt pani Buchtovej, no i neodolateľného „Jóžinufho koláča“ pani starostovej Starého Mesta.

A čo dodať na záver? Pretlmočím aspoň vetu jedného z mnohých zúčastnených, ktorý sa pri mne zastavil po skončení hodnotenia: „Povedzte, prosím, všetkým ochotným a láskavým ľuďom v Devíne, že im ďakujeme za krásne prežité popoludnie. Na budúci rok určite prídeme zase.“

Text: Zuzana Bachoriková

Foto: Silvia Frimmelová

Peter Mikuláš

Milé šikovné gazdinky, máme tu obdobie, kedy už zelené paradajky ťažko dozrejú a nám je ľúto, aby vyšli len tak navniwoč. Nová členka našej redakčnej rady Vám teda ponúka recept na ich zaváranie:

Čatni zo zelených rajčín

1000 g zelených rajčín, 2 kapie, 10 čili papričiek, 12 lyžíc vínného octu, 200 g hnedého cukru (môže byť aj kryštál. biely), 10 klinčekov, zázvor, soľ

Rajčiny a papriku nakrájame, zmiešame s čili papričkami, octom a ostatnými koreninami. Varíme cca 30 min. Horúcu zmes plníme do pohárov. Príloha k bielemu mäsu, syru, rybám, ale je to super aj ku omastenému chlebu. Ja to robievam z 5-násobnej dávky. Prajem dobrú chuť. Katarína Čambalová

JÓŽINUF KOLÁČ

Zo 14 dkg práškového cukru, 14 dkg Hery, 2 dkg polohrubej múky, 4 žĺtkov vymiešať husté cesto.

Potom ho vyalkať na vymastený pomúčený plech. Na cesto natrieť ríbezľový lekvár. Naň zo 4 bielkov ušľahaný sneh, tiež natrieť. Posypať navrch posekanými orechmi, vlašskými, lieskovými, mandľami, hrozienkami a čo doma nájdete.

DOBRÚ CHUŤ

Čo nové na fare?

ThDr. Stanislav Stohl, PhD. je od 1. októbra našim novým farárom. Čitateľom by sme ho radi predstavili.

Zo schematizmu Bratislavsko-trnavskej arcidiecézy vieme, že ste boli farárom vo Vajnorochoch, že ste činný aj ako pedagóg na Rímskokatolíckej Cyrilometodskej bohosloveckej fakulte UK v Bratislave na katedre dogmatiky, no radi by sme sa dozvedeli viac. Čo všetko nám o sebe poviete?

Narodil som sa 4. apríla 1958 v Bratislave-Rači. V rokoch 1973-77 som absolvoval gymnázium na Novohradskej, prírodovednú vetvu so zameraním na počítače. Odtiaľ som prešiel, spolu s terajším Devínčanom Borisom Ďurišom a aj inými spolužiakmi na Prírodovednú fakultu UK, odbor Teoretická kybernetika a matematická informatika. Tu som štúdium predčasne ukončil vo štvrtom ročníku, keď som v lete 1981 cez Rakúsko došiel do Kanady. Žil som v Montreáli, kde som po ročnom štúdiu francúzštiny a angličtiny začal pracovať ako programátor analytik v malej firme Montreal Systems Consultants. Po pár rokoch zaujímavej práce na začínajúcich PC (bol som pri tom, keď sa objavil na trhu prvý home-computer) som prehodnotil priority svojho života a po jazykovej príprave som v lete 1985 odišiel študovať teológiu do Ríma. Tam som absolvoval najprv základné päťročné filozoficko-teologické štúdiá na Lateránskej Univerzite a potom dvojročný postgraduál na Univerzite sv. Tomáša, ktorý som ukončil v roku 1992 s titulom ThLic. Diakonskú vysviacku som prijal v lete 1990 v Montreáli z rúk o. biskupa Hrušovského a za kňaza ma vysvätil pápež Ján Pavol II. 26. mája 1991 v bazilike sv. Petra v Ríme. Na Slovensko som sa vrátil v lete 1992. Najprv som bol rok kaplánom v Trnave-meste a od roku 1993 som bol farárom v Bratislave-Vajnorochoch a asistentom na CMBF UK, kde vyučujem bohoslovcov (budúcich kňazov) aj externých študentov (budúcich katechétov a katechétky) fundamentálnu teológiu. Obdobné predmety už tretí rok učím aj na Inštitúte rodiny v Dúbravke (aj preto skoro každú sobotu som mimo farnosti). A pred pár rokmi som si tu v Bratislave na CMBF UK urobil doktorát z teológie dizertačnou prácou a rigoróznou skúškou. Teraz azda budem mať aj čas na docentúru...

Rýchla, neočakávaná zmena pôsobiska. Ako ste to prijali?

Vo Vajnorochoch sme toto leto konečne pristúpili ku generálnej oprave kostola, keďže sme konečne mali aj primerané náhradné priestory na liturgické slávenia a aj primerané finančné prostriedky. 2. júla sme vystaňovali všetko z kostola a pripravili dôstojnú kaplnku. Počas júla sme s chlapmi brigádnickými veľmi úspešne robili archeologický prieskum kostola pod vedením doc. Michala Slivku, čo aj medializoval. Vajnorské ženy sa vždy postarali o obed a ja o pivo. V auguste a septembri sme v brigádach pokračovali: osekali sme vlhku omietku, vyčistili zasypanú kryptu, objavenú vo svätyni pôvodného gotického kostola, pripravili sme podklad na železobetónovú dosku, položili sme hydro aj tepelnú izoláciu, pomáhali sme pri inštalácii podlahového kúrenia a pripravili prípojku plynu. A potom, ako firma urobila betónový poter a zohnal som sponzora na sanačné omietky a ich natiahnutie, počas jednaní s maliarmi, som sa 28. septembra dozvedel, že odchádzam... Isté je, že som sa netešil a bolo mi smutno. No aj tak sme mali ešte aj v utorok 2. 10. poslednú brigádu na dokončenie brigádnických prác a očistenie stavby, veď ten kostol (z r. 1279) a aj farníci si to zaslúžia a viem, čo som sľuboval pri svojej diakonskej či kňazskej vysviacke.

Prišli ste do Devína, ktorý nie je typickou slovenskou dedinou či malým mestčekom. Príbeh Devína je veľmi dlhý a zároveň je príbehom mnohých významných udalostí. Ako vnímate Devín Vy?

Každopádne Devín je pojmom pre každého Slováka. Osobne som bol na hrade len ako chlapec (aj na Kobyle) a cez Devín som ako cyklista (pretekársky som jazdil za Rapid) počas mojich študentských rokov prešiel mnohokrát, no tento ťahly kopec som nemal rád... No teraz je to úplne čosi iné: bývať tu medzi Vami a byť zodpovedný za Vašu farnosť.

Devínsky kostol Povýšenia sv. Kríža je podľa schematizmu najstarším kostolom na území Bratislavy (1200). Druhý najstarší je kostol sv. Mikuláša v Podunajských Biskupiciach z roku 1221. Čo hovoríte na súčasný stav nášho kostola?

Zatiaľ som ešte nemal možnosť si preštudovať, čo všetko sa tu za posledné roky na kostole urobilo a objavilo. Iba z toho, čo je vidieť na povrchu, ma v prvom rade trápi stav a vzhľad súčasnej sakristie. Potom strecha a fasáda kostola budú určite potrebovať aspoň nejakú obnovu. Veď dúfam, že tu nie som len na rok (vo Vajnorochoch som bol 14) a postupne iste nájdeme spôsob i prostriedky, ako obnoviť a skrášliť aj náš farský kostol. Teším sa na spoluprácu so všetkými Devínčanmi.

Za rozhovor ďakuje Ignác Kolek.

Záujmové krúžky pre školákov

Forel centrum záujmovej činnosti v medzinárodnej škole v Devíne organizuje širokú škálu záujmových krúžkov pre žiakov I. a II. stupňa základnej školy. Radi by sme uvítali aj ostatné deti z Devína, ktoré by mali záujem navštevovať niektorý z nich.

Čo ponúkame:

Šachový krúžok – vedie ho Daniel – učiteľ z Austrálie. Netreba sa báť jazykovej bariéry. Deti sa jazyk učia veľmi rýchlo a vždy sú napodúzi v prípade núdze ostatné deti, ktoré ochotne pomôžu s prekladom.

Termín: každý utorok od 14.30-15.30

Tanec pre škôlkárov vo veku 5-6 rokov – pod vedením učiteľa tanca Rada. Krúžok už funguje dlhšiu dobu a deti sa naň veľmi tešia.

Termín: každú stredu od 14.30-15.30

Cartoon – kreslenie - výnimočná príležitosť učiť sa od Marka, ktorý ilustruje knižky a prišiel k nám tiež až z ďalekej Austrálie. Vedie 2 krúžky, jeden pre deti 3. a 4. ročníka a druhý krúžok je pre žiakov 2. stupňa.

Termín: každú stredu od 14.30-15.30 a od 15.30-16.30

Zbor – opäť príležitosť pre deti zaspievať si pod profesionálnym vedením gospelovej speváčky Donny z USA.

Termín: každý štvrtok od 14.30-15.30

Basketbal – pre žiakov 2. stupňa. Príďte si zahrať. Vlado je vynikajúci tréner.

Termín: každý piatok od 14.30-15.30 alebo v tom istom čase

Kajak – využite príležitosť posledných teplých dní zašportovať si na ramene Dunaja pod vedením odborného trénera.

Termín: každý piatok od 14.30-16.30

Ceny všetkých aktivít sú 60,- Sk za hodinu, okrem kajaku, kde sa platí členský poplatok v lodenici. Všetky aktivity môžu deti navštevovať aj bez znalosti anglického jazyka.

V prípade záujmu prosíme kontaktovať p. M. Kurtovú na sekretariáte MÚ – tel. 60202511.

e-mail: learning.center@forel.sk

Poradenstvo o zamestnávaní zdravotne postihnutých ľudí

Zväz telesne postihnutej mládeže je občianskym združením, ktoré sa od roku 1991 venuje práci so zdravotne postihnutými mladými ľuďmi. Okrem organizovania rôznych podujatí sa zaoberáme aj poradenstvom.

Nakoľko sme v priamom kontakte so zdravotne postihnutou mládežou, denne sa stretávame s problémami tejto skupiny ľudí. Zdravotne postihnutí sú vo výbere svojho zamestnania obmedzovaní svojím postihom a rovnako aj postojom zamestnávateľov, ktorí majú stále obavy zamestnávať zdravotne postihnutých. Pokiaľ potrebujú poradiť ohľadom svojho zamestnania, nemajú sa kam obrátiť pre spoľahlivé informácie.

Preto sme sa rozhodli uskutočniť projekt pod názvom „Poradensko-motivačná činnosť so zameraním na možnosti zamestnania pre osoby so zdravotným postihnutím“, ktorý je podporený v rámci JPD cieľ 3 spolufinancovaného z ESF.

Cieľom tohto projektu je dosiahnuť zvýšenie zamestnanosti zdravotne postihnutých ľudí v Bratislavskom samosprávnom kraji pomocou poradenstva. Chceme podporiť snahu zdravotne postihnutých zamestnať sa a informovať ich o možnostiach využitia príspevkov z Úradu práce.

Bezplatné poradenstvo poskytujeme všetkým záujemcom v rámci Bratislavy a okolia (Bratislavský samosprávny kraj). Je určené najmä nezamestnaným zdravotne postihnutým (evidovaným aj neevidovaným na Úradoch práce). Zameriava sa predovšetkým na tých, ktorí majú záujem nájsť si vhodné pracovné miesto, dozvedieť sa, ako sa zamestnať ako samostatne zárobkovo činná osoba (SZČO), prípadne ako vytvoriť pracovné miesto u zamestnávateľa, chránené pracovisko alebo chránené dielňu. Rovnako môžu požiadať o poradenstvo záujemcovia o zriadenie chráneného pracoviska alebo chránenej dielne.

Naši vyškolení poradcovia vysvetlia záujemcom, ako sa uchádzať o zamestnanie, aké kroky podniknúť na to, aby bolo ľahšie získať zamestnanie.

V priebehu tohto poradenstva by sme radi analyzovali potreby zdravotne postihnutých ľudí a následne poukázali Ministerstvu práce a sociálnych vecí na nedostatky slovenskej legislatívy zameranej na zamestnávanie zdravotne postihnutých.

Projekt prebieha od augusta 2007 do októbra 2008.

Pokiaľ vás zaujímajú informácie o tom, ako sa uchádzať o zamestnanie, ako sa zamestnať ako samostatne zárobkovo činná osoba, ako zriadiť chránenú dielňu alebo chránené pracovisko, prípadne iné informácie, ozvite sa nám a my Vám radi bezplatne poradíme.

Ďalšie informácie Vám poskytneme na adrese:

Republikové centrum – Zväz telesne postihnutej mládeže,
Račianska 66, 831 02 Bratislava, tel./fax: 02/52444710,
e-mail: ima-ztpm@changenet.sk, web: www.ztpm.sk

- D r o g y -

Dňa 11.10.2007 boli všetci Devínčania pozvaní na besedu o drogách. Pozvanie prijalo približne 20 ľudí (a to som zrejme pripočítala aj organizátorov). Termín besedy bol zvolený veľmi aktuálne, keďže 10. október je Svetovým dňom duševného zdravia. O aktuálnosti témy niet čo diskutovať. Rada by som aj touto cestou (za nás nevďačníkov) poďakovala organizátorom besedy a prispela svojou troškou. Rozhodla som sa sprostredkovať čitateľom Devínčana zopár dôležitých informácií o závislostiach z odbornej literatúry, aby sme vedeli s kým máme tú česť zápasit' a aké prostriedky môžeme v tomto nerovnom boji použiť na obranu našich detí.

Slovensko, naša drahá vlasť, patrí medzi štáty s najvyššou spotrebou legálne vyrábaných a predávaných návykových látok a súčasne medzi štáty s ťažkými spoločenskými a zdravotnými dôsledkami ich užívania. Hoci sa u nás v posledných rokoch udomácnili ďalšie, ešte nebezpečnejšie ilegálne drogy, alkohol stále ostáva drogou číslo 1.

Psychoaktívne látky (drogy, návykové látky) sú prírodné alebo syntetické látky, ktoré spôsobujú prechodné subjektívne príjemné zmeny v prežívaní života a ktoré sú schopné vyvolať závislosť. Závislosť od psychoaktívnych látok (staršie názvy toxikománia a narkománia) je psychická porucha, ktorá sa prejavuje silnou túžbou po droge, opakovaným užívaním tejto látky, chorobnými duševnými a telesnými zmenami a tiež zmenami správanía sa. V priebehu opakovaného užívania drogy dochádza k zmenám tolerancie. Abstinencné príznaky sú subjektívne nepríjemné a niekedy aj nebezpečné zmeny psychických a telesných funkcií vznikajúce pri chýbaní drogy v organizme. Po užití drogy dochádza k ich ústupu. Myseľ ľudí závislých od psychoaktívnych látok je zamestnaná prevažne problematikou drog. Užívanie drogy pokračuje napriek negatívnym následkom. Postupne dochádza tiež k poruche kontroly užívania drogy (chorí nedokážu drogou „šetriť“). Zúžuje sa repertoár (dobrá je už i Okena), prechádza sa na injekčné podávanie drogy. Návrat k užívaniu drogy po období abstinencie vedie k rýchlejšiemu objaveniu sa uvedených znakov závislosti. V momentálne platnej 10-tej revízii Medzinárodnej klasifikácie chorôb MKCH 10 sú duševné poruchy a poruchy chovania vyvolané užívaním psychoaktívnych látok rozdelené do 10 skupín. Podľa toho, či je porucha vyvolaná užívaním alkoholu, opioidov, kanabinoïdov, sedatív a hypnotík, kokaínu, iných stimulantov, halucinogénov, tabaku, organických rozpúšťadiel alebo ich kombináciou. Existujú však ešte závislosti „nelátkovej“ povahy, ktorých pribúda a vznikajú stále nové formy. Tieto sú v MKCH10 zaradené medzi poruchy osobnosti a chovania ako návykové a impulzívne poruchy, ale stále viac odborníkov upozorňuje na to, že nesú znaky závislosti, hoci nejde o drogy v pravom slova zmysle, ale o hracie automaty, počítačové hry, videohry, mobily a podobne. Ale nechajme na odborníkov, kam zaradia nové formy závislosti. Poďme sa radšej pozrieť, ako to vyzerá v praxi.

Počet ľudí závislých od psychoaktívnych látok vo svete sa odhaduje na viac ako 50 miliónov. K tomuto číslu sa ľudstvo dopracovalo aj vďaka výrobe „medicín“ v 19. storočí, ktoré boli voľne predávané v lekárnach a drogeriách.

Obsahovali totiž vysoké dávky alkoholu, opioidov, kanabinoïdov, kokaínu. Kokaín obsahovala napríklad aj Coca-cola. Priemyselná výroba lacných alkoholových nápojov na prelome 19. a 20. storočia prispela k masovému rozvoju konzumu alkoholu. Hnutie hippies v 60. rokoch pomohlo k rozšíreniu psychostimulantov a halucinogénov. Epidemický vzostup počtu závislých od heroínu začal v Európe a Amerike v 50. rokoch 20. storočia. Napriek celosvetovému vzostupu užívania marihuany, zostáva alkohol (ako sme už spomenuli) naďalej celosvetovo drogou číslo 1.

Vráťme sa na Slovensko. V roku 1993 skončoval v priemerne obyvateľ Slovenska 9,3 l absolútneho alkoholu (za rok). Odhaduje sa, že asi tretina slovenských mužov a pätina slovenských žien užíva pravidelne nadmerné dávky alkoholu. Na Slovensku fajčí približne 39 % mužov a 16 % žien. Ročne zomiera na následky fajčenia v našej krajine asi 10 000 ľudí. U samovražedných pokusov bolo zistené, že u 26,5 % prípadov bola prítomná porucha psychiky a správanía v súvislosti s konzumom psychoaktívnych látok.

Dňa 29.11.2006 bol vládou SR schválený 1. národný akčný plán pre problémy s alkoholom. Hurá! Kým voči ilegálnym drogám je na Slovensku oficiálne „nulová tolerancia“, konzumácia alkoholu tvorí súčasť slovenskej kultúry. V pláne je zdôraznený význam prevencie u detí a mládeže, na pracovisku, v doprave, tiež význam dostupnosti a prístupnosti liečby ľudí trpiacich závislosťou. Slovensko patrí medzi málo krajín EÚ s nulovou toleranciou na prítomnosť alkoholu v krvi vodiča a má bezplatnú a dostupnú liečbu pre ľudí so závislosťou, čo nie je všade úplná samozrejmosť. Obe kľúčové úlohy v pláne sú zamerané na zmenu spoločenských postojov ľudí ku konzumovaniu a ku konzumentom alkoholu.

1. Človek (teda aj Slovák) má právo na abstinenciu, má právo odmietnuť pitie bez toho, aby to musel zdôvodňovať. Naopak nátlak, opakované ponúkajúce alkoholu by sa malo stať spoločensky neakceptovateľným postupkom proti bontónu. Cieľom je zmeniť spoločenský stereotyp, podľa ktorého je pitie alkoholu normou a abstinencia výstrednosťou.
2. Samotný zdravotnícky personál nie je schopný ubrániť sa stereotypom a predsudkom voči pacientom-alkoholikom, čo vedie k ich diskriminácii. Alkoholizmus nie je vždy považovaný za chorobu, alebo len za chorobu, ale často sa pridružujú odsudzujúce postoje k pacientovi, akoby asociálnemu vinníkovi, ktorý si zapríčinil problém sám, a preto nemá rovnakú pozíciu ako pacienti s inými chorobami.

Ďalej je v pláne zdôraznená potreba včasného zisťovania a odosielania pacientov majúcich problém s alkoholom do špecializovanej psychiatickej liečby. Cieľom je jemnejšie zachytávanie problémového pitia v skorších štádiách alkoholizmu.

Pozdravujem všetkých, ktorí sa dočítali až sem a ponúkam ešte zopár štatistických údajov, týkajúcich sa detí a mládeže.

Ako sme mali možnosť počuť aj na besede, najrizikovejšia (v súvislosti s drogovou problematikou) je skupina detí 8. a 9. tried ZŠ a prvých dvoch ročníkov stredných škôl. Hoci, povedzme si úprimne, ani tí ostatní nie sú menej rizikovní. Pri jednom z mnohých prieskumov na

ZŠ bolo zistené, že 70% rodičov dovoľí deťom piť alkohol. 43% 11 ročných detí má údajne skúsenosť s alkoholom, u 14 ročných detí je to až 76 %.

Alkohol (ostatné drogy tiež) poškodzuje mozog detí. Zistilo sa napríklad, že deti pijúce alkohol majú menší hipokampus (časť mozgu, dôležitá pre učenie a pamäť). Ďalšími rizikami sú úrazy, otravy, samovraždy, sexuálne násilie, nebezpečný sex, tretná činnosť, prechod na ďalšie drogy. V istej ambulancii napríklad z 300 nových pacientov v r. 2000-2005 75 % užívalo marihuanu ako prvú ilegálnu drogu. Následne 68 % z nich užilo ďalšiu, hlavne pervitín a tiež heroín. Najčastejším začiatkom užívania bolo 15 rokov. Riziko užívania marihuany je ďaleko väčšie, než sa všeobecne predpokladá. Pacienti užívajúci marihuanu v 18. roku veku majú okrem iného 3,7 násobne vyššiu pravdepodobnosť vzniku psychózy (závažnej duševnej poruchy). V r. 2000 bol publikovaný prieskum u 4 300 žiakov 8. a 9. tried ZŠ v Košiciach. Bolo zistené, že 50 % detí malo skúsenosť s cigaretami,

7 % detí pravidelne fajčilo. Viac než polovici už rodičia ponúkli alkohol. Ďalšie ponúkané drogy boli marihuana, heroín, pervitín, toluen, kokaín, hašiš, durman, LSD, extáza, analgetiká. Ponuka prebehla na ulici v 1/3 prípadov, na diskotéke a doma v 1/10 prípadov, v 3,5 % v škole. Osobou, ktorá núkala bol v 83 % kamarát, v 10 % neznámy človek, v 6 % rodič, v 1 % súrodenec. Viac ako 5 % detí potvrdilo použitie ilegálnej drogy, z toho 43% jednorázovo, 57 % opakovane. K najvýznamnejším dôvodom užitia drogy patrila zvedavosť, hrdinstvo, túžba po príjemných pocitoch, potlačenie psychických ťažkostí. Pre 22 % súboru nepredstavovalo žiadny problém zabezpečiť si pervitín, heroín či kokaín. Takmer 38 % žiakov v sledovanej skupine trávi voľný čas sledovaním televízie, počítačovými hrami, hraním na automatoch. 57 % detí udalo, že sa s problémom na rodičov obrátil len občas, 10 % nikdy. Na 1 % detí rodičia vôbec nemajú čas, 3 % detí rodičom nedôveruje, 1 % sa ich bojí, 15 % detí s rodičmi nekomunikuje.

Verím, že prečítané riadky vo Vás vyprovokovali okrem emócií ďalšie otázky, možno plány a predsavzatia. Nabudúce si „posvietime“ na zdravotné riziká počítačových hier a videohier. Teším sa na Vaše odozvy, otázky, nápady. Verím, že téma Vás nenechá vlažnými.

Zuzana Böhmová

Milí spoluobčania,

nemáte doma zavedený **INTERNET**?
Potrebujete získať informácie?

V priestoroch MÚ môžete bezplatne využívať v čase stránkových hodín „internetový kútik“, ktorý bol zriadený pre obyvateľov Devína.

Starostka
Lubica
Kolková ďakuje
rodine Kilarových,
ktorá darovala
počítačovú
zostavu a rodine
Mrázikových,
ktorá zabezpečila
pripojenie.

Tekvice ovládli

pivný festival

v druhú októbrovú sobotu. Trochu neskorý termín, aby sa lámali rekordy v pití piva. Nuž ale, nie to je najpodstatnejšie, aby sme sa my, „spolunažívači“ opäť stretli. Nám, Devínčanom, neuberie na nálade ani čerstvejšia teplota vzduchu. Väčšinou boli medzi nami tí rozumní, ktorí rákali so západom slnka a prispôbili tejto situácii aj svoj odev a my, ostatní, medzi ktorých som sa zaradila aj ja uveriac konečne, že jeseň naozaj prišla, sme trochu drkotali zubami.

Začiatok festivalu sa niesol v znamení „vytesať“ čo najrúcejšiu tekvicu pod odborným dohľadom Zuzky Böhmovej, Zuzky Lörlincovej. Deťom sa to určite podarilo a ochotne so svojimi umeleckými dielkami zapožovali.

Hudba pod taktovkou mladej skupiny *Devínska pochúťka* a country *Atak* rozohrala žilky.

Za ústa umastené od lokší pani Kunstovej a lvetky Sapákpvej či cigánskej sa nehanbili ani dospelí. Starostka Lubica Kolková s novým pánom farárom zahájili tombolu, a potom sa mikrofónu ujala osôbka naozaj neprehliadnuteľná, Romča Sagulová.

Nielen výstava tekvic či tekvičiek našich ratoleští, drotárskych výrobkov pani Majerskej, ale aj fotografie z objektívu Silvie Frimmelovej a Petra Mikuláša zachycujúce šarkany brázdiace nebo nad devínskym hradom priniesli umelecký zážitok. Nedá mi nespomenúť, že tento nápad sa zrodil v hlave Olgy Mikulášovej.

Bodku za vydatenú akciu položila skupina historického šermu *Agryll* ohňovou šou.

Ďakujeme organizátorom a sponzorom.

-fr-

ZBER PAPIERA

novinového aj kartónového **pomôže devínskej škôlke.**

Finančný obnos za zber bude poukázaný na účet občianskeho združenia
Deti Devína – Naša materská škôlka

Kontajner je umiestnený za DK Devín

Všetkým ďakujú
organizátori DK Devín a spoločnosť KOL:EKO

U Grncíka penzion-restaurant

PONÚKAME

- výborné jedlá, príjemné posedenie
- chutné obedové menu za 95,- Sk
- štýlový salónik pre nefajčiarov
- usporiadanie spoločenských akcií
- konferenčná miestnosť
- ubytovanie za priaznivé ceny

Hutnícká 2, 841 10 BRATISLAVA-DEVÍN
tel.: +421 2 657 30275, 0902 182430
e-mail: penzionsrncik@board.sk

Od 29.9. - 30.11.
Vás pozývame na **husacie**
a **kačacie hody**

„BABINEC“
23. novembra 2007
o 18.00 hod.
v „kulturáku“

